

Redik Soar.

Jõuluöö.

Jõulunäidend muusika ja lauludega.

Vlles pildis.

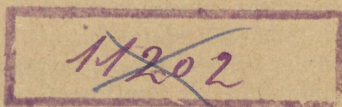
Autori kirjastus.

Tallinnas, 1927. aastal.

Redik Soar.

Jõuluöö.

Jõulunäidend
muusika ja lauludega,
viies pildis.

Authori kirjastus.

Tallinnas, 1927. a.

A. Devis'e & J. Magnus'e trükikoda, Tallinnas, Lai t. 38

32163

A-5567

Saateks.

Jõulu mõte ja sellega kaasas käiv helge perekonna- ja üldse inimesearmastuslik tunne on ainuke kristliku kasvatuse ja mõtteviisi saavutus, mis kustumatult on jäänud püsima ühte viisi meie kõigi hinges. Seda tunnistab juba see, et jõulu laulud ja jõulude pühitsemise kombed on ainukesed, mida nii üldiselt tuntakse ja austatakse meie rahvuslike laulude ja kommete kõrval. Kahtlemata on jõuluõhtu oma halja särava kuu-sega ja lauludega võimne äratama noortes kui vanades ilu, armastuse, sõbralikkuse ja ohvri-meele tunnet ning maalima silme ette neid müstilikke pilte, mida oleme kuulnud juba vara lapsena vanemate ja õpetajate suust.

Need pildid on selged ja kindlajoonelised nagu nähtud näitelaval. See selgus efekujutusse vajunud piltide juures ja see armastusetunne, mis on jõulude juures kõigile nii omane, lähedane ja kodune, juhtiski mind katsele — reaalsemalt seda esile tuua näitelavalistes piltides. Esimesed katsed üksikute piltidega, nagu „karjased väljal“, „ingli ilmumine karjastele“, „tarkade rännak“ j. t. kooli ruumides primitiivsete lavaliste abinõudega näisid mulle õnnestatuina. Ja neist üksikuist lastepidudel lavastatud pildikestest, mõne uue vahele lisamisega ja ühtlustamisega, ongi kujunend hiljem käesolev jõulunäidend.

„Estonia“ näitejuhatuse lahkkel vastutulekul leidis käesolev näidend 1924. a. viimasel jõulupühal ja ka järgneval kolmekuninga päeval lavastuse kunstipärase abinõudega ja jõududega „Estonia“ näitelaval. Üldine rahulolemine, mis publik tol korral väljendas, samuti üksikute kirjandussõprade nõuanded, olgugi et avalik arvustus vaikis, julgustasid mind abinõude otsimisele

minu jõulunäidendi trükis avaldamiseks. Käesolevaga on see sündinud.

Palun haridusministrit hra J. Lattikut ja ministeeriumi kooliosakonna juhte siin kohal vastu võtta minu südamlük tänu lahke toetuse eest, mis mulle on võimaldanud käesoleva näidendi tutvustamise meie lugejashulgale.

Kõige austusega R. Soar.

TEGELASED:

Isa.

Emä.

Vanaisa.

Ülo } lapsed
Hilja }

Teenija.

Karjased: I karjane, II karjane, III karjane.

Targad: I tark, II tark, III tark.

Ingel.

Herodes.

Kõrgemad sõjamehed ja võimukandjad.

Naispidulised.

Käskjalg.

Jeesus sõimes.

Joosep.

Maaria.

Simeon (Siimu-onu).

Anna (Anna-tädi).

Usklikud, nende seas Kingsepa-onu, kes käib karkudel.

Inglite koor.

Muusikakoor (sinfoonia ehk orel).

Hans } kerjuslapsed.
Helmi }

Täheneitsid.

Tähepoeg.

Lumemees.

Avamäng (sinfoonia).

I pilt.

Laste magamistuba kahe lapsevoodiga. Kahe voodi vahel peaotsi pool on väike laud jooginõudega. Ülo ja Hilja on magama heitnud, mõlemad pikkades õösärkides. Laulavad jõululaulu: „Üks roosike on tõusnud“.

Ema:

Tuleb uksest, toimetab toas veel mõnda asja, seisatab pisut eemal, emaliku liigutusega kuulatab laste laulu. Kui lapsed laulu lõpetanud, läheb ja kallistab lapsi: Soo, head õöd, lapsed! Jääge nüüd ilusti magama ja ärge enam palju jutustage ega uneaega viitke. Siis ehk saadab jõululaps homme meile jõulumehega jõulukuuse ja kingitusi.

Hilja:

Ema, kas jõulud on siis juba homme?

Ema:

Kui te ilusti magama jääte, siis tulevad nad juba homme. Jõulud armastavad häid ja sõnakuulelikke lapsi. Soo. Ma kustutan nüüd tule ära ja jätan teid une kaissu. Keerab lambi kustunuks. Sume õine talvine kuuvalgus täidab toa. Ema pöörab sammud ukse poole.

Ülo:

Ema, emake!

Ema:

Noh, mis veel?

Ülo:

Palun, emakene, ütle vanaisale, et ta natukeseks ajaks veel siia meie juurde tuleb. Meie mõlemad Hiljaga palume teda. Ta peab meile täna jutustama jõululapsest. Jõulud tulevad juba homme ja ...

Hilja:

Jah, ema, vanaisa tuleb? Ta on ju ikka meile jutustanud.

Ema:

Lapsed, aga see on ju nüüd hilja. Te peaksite juba magama. Uni ootab teid.

Ülo:

Aga, emakene, üks natuke aega! Siis jääme kohe magama.

Ema:

Olgu siis, ma luban, kui head lapsed olete. Ma palun ehk ta tuleb.

Ülo:

Emakene, tee seda!

Hilja:

Jah, ema. Siis magame ilusti.

Ema

läheb ära.

Ülo ja Hilja
jäävad vaikselt kuulatama.

Ülo:

Hilja! Kas su jõululaulud on ilusti peas?

Hilja:

Oota, ma arvan, mis ma tean. Neil karjastel väljal, Au Jumalale kõrges, Laia ilma peal, Kolm tarka kaugelt tulevad, Püha õõ, Hoosianna, Üks roosike on tõusnud, Oh jõulupuu... Oi, palju tean!

Ülo:

Jah, need tean mina ka ja mitmed teised laulud veel.

Hilja

kiideldes: Aga ma tean, kuidas jõululaps sündis. Ta sündis Petlemmas loomalaudas söi-

me sees. Ingel ütles seda karjastele, kes õösel
Petlemma väljal karja hoidsid.

Ülo:

Aga ma tean, kes jõululapse Jeesuse sündi-
mise ette kuulutasid. Prohvetid.

Hilja:

Aga mina tean, kes Jeesust kumardama tulid
ja talle kingitusi töid.

Ülo:

Seda tean mina ka; aga ütle, kes püüdis
Jeesust ära hukata?

Hilja:

Herodes. Aga, Ülo, kas sa tead, miks ta
seda teha tahtis? Ta pidi siis küll väga halb ja
kuri inimene olema.

Ülo:

Seda ma ei tea. Aga kas sa tead, miks Jee-
sus sündis?

Hilja:

Seda ei tea mina. Aga kui vanaisa tuleb,
küsime seda tema käest, eks?

Ülo

kurvalt: Aga vanaisa ei tule veel!...

Hilja

ka kurvalt: Aga, kui ta ei tulegi!...

Vanaisa

tuleb: Noh, lapsed, kas te veel ei maga?

Ülo:

Vanaisa me ootasime sind. Homme on ju
jõulud. Tead, vanaisake, sa pead meile täna
jutustama jõululapsukesest. Kui ta homme meile
jõulukuuse saadab ja kui jõulumees meilt küsib,
siis peame ju teadma. Eks ole ju?

V a n a i s a :

Jah, lapsukesed, seda peate küll teadma, aga sellest jutustatakse teile ju koolis.

Ü l o :

Jah, aga mitte nii ilusasti, vanaisa, nagu sina jutustad.

H i l j a :

Vanaisa, jutusta nii, nagu sa ikka jutustad: Ükskord oli... sedasi... Nii on ilusam, koolis ei jutustata nii.

Ü l o :

Jah, vanaisa, too iste siia! *Näitab laua ette.* Siis kuuleme Hiljaga mõlemad.

V a n a i s a

toob istme, paneb selle kahe voodi vahele korjaga vastu lauda ja istub. Nii, lapsed, ega teie käest ikka ei pääse muidu...

H i l j a :

Vanaisa, jutusta, miks jõululaps Jeesus sündis. Seda ei teadnud me Üloga kumbki.

Ü l o :

Jah, ja miks püüdis Herodes Jeesukest hukata?

V a n a i s a :

Vaadake, lapsed... See oli ükskord ammu...

H i l j a :

Vanaisa, kas sa olid siis nii suur, kui Ülo praegu.

Ü l o :

Hilja, rumal, kas sa siis seda ei tea, — vanaisa ei ole ju veel sadagi aastat vana, aga sellest on ikka mitu sada aastat aega...

V a n a i s a :

Jah sellest on ükstuhat üheksasada kaksküm-

mend seitse aastat mööda... See on niipalju, et meie mõteldagi ei suuda...

Hilja:

Kas suured metspuud ei ole ka nii vanad, need hiiglapuud, kellel hall habe kasvab nagu sinul, vanaisa, ja kes noortele puudele jutustavad muinaslugusid, kui mets kohiseb? ...

Ülo:

Ah, Hilja! See oli ikka veel, veel kauem. Sellest on mitu, mitu, mitu sada aastat. Tuhat on ju kümme sada... Aga ära nüüd enam sega, muidu vanaisa tüdineb. Kuula, siis saad teada...

Hilja:

Siis peab Jeesus küll vana juba olema!

Ülo:

Hiljakene! kuula ometi! Jeesus ei ole ju inimene, ta ei lähegi vanaks.

Vanaaisa:

Jah, lapsed, Jeesus on igavesti noor, sest ta on jumal. Noortele on ta noor ja vanadele vana. Igaüks võib temaga jutustada ja igaühe südant ja häda ta tunneb... See oli ühel ööl...

Ülo:

Aga, Hilja, sa ei tohi uinuda enne kui vanaisa jutu lõpetab! Jõululaps Jeesuke ei taha seda!

Hilja:

Ei uinu.

Vanaaisa:

Siit väga kaugel lõunamaal asub kõrgete mägede jalal väike Petlemma linn. Selle linna läheduses väljal kasvavad üksikud kõrged palmipuud, mille vahelt läbi voolab, tõtates mäest alla, väike jõeke. Seal väljal palmide all ja lä-

hemate mägede nõlvakutel rändavad suured rikaste inimeste päralt olevad looma- ja lambakarjad, keda karjased hoiavad ja kaitsevad, et nad mägedesse ära ei eksiks, ega kiskjad metselajad neile viga ei teeks.

Karjaste elu oli väga raske. Nende põli oli vilets, varandus kehv ja isandate kurjus ning karistus suur. Sellepärast palusid nad tihti oma jumalat, et see neile saadaks lunastaja, kes neid päästaks raskest orjapõlvest.

Ühel õöl, kui karjased, nagu ikka, oma karjaga seal väljal olid, kuna kogu linn rahulikult uinus, kurtsid nad jälle oma raske elu üle ja ohkasid jumala poole.

Aga siis leidsid nad, et see õõ oli hoopis iseäralikum endistest õõdest, mida nad ju lapsest saadik harjunud olid nägema: Kõrget taevalaotust täitis isesugune õrn valgus, kuna muidu lõunamaa õõ on pime ja taevas tüme.

Kõrgetes palmides ei liikunud ükski leheke. Jõgi, mis muidu ikka sulisedes voolas, liikus pühalik vaikselt. Kalad olid oma pead veest välja ulatanud ja vaatasid üles valguse poole. Loomad väljal seisis rahulikult paigal, isegi ükski neist ei mäletsenud, nagu ootes midagi.

Kaugel kõrgetes mägedes, mille lumised tipud olid valged nagu päeval, ei olnud kuulda ühtegi kiskja looma häält, mis muidu igal õöl karjased hirmul valvel hoidsid.

Lilled olid õõseks muidu ikka oma õienupud kinni surunud, aga täna õitsesid nad rõõmsalt nagu päeval, särades kastekristallidest. Pühalik vaikus ümberringi, nagu oodates midagi ennesündmatut, suurt.

Ja häkki kuulsid karjased keset seda vaikust kõrgel õhus nagu salalikku ja nägematut tiibade kahinat, valgus läks veelgi heledamaks ja kusa-gil kostus hulkade suust taevalik laul.

Kui karjased ikka veel aru ei saanud ja nagu hirmul käed palves koos ringi vaatasid, lõi häkki hele täht ülal Petlemma kohal särama ning taeva-
valiku valgusega ümbritsetult, lendas ingel nende juure, rahustas neid ja kuulutas neile Jeesuse sündimise. Ta andis neile teada, et Jumal oma poja oli läkitanud neile päästjaks, keda nad olid oodanud mure ja igatsusega kaua põlvest põlve. Alles siis, kui ingel jälle oli ära lennanud taeva, toibusid karjased ehmatusest ja mõistsid, miks kõik loodus nii pühalikult vaikis ja ootas. Ruttu läksid nad nüüd Petlemma, kus Jeesus oli sündinud, et näha oma päästjat, kuna inglite koor taevalaotuses laulis kiituse laulu.

Hilja:

Aga miks siis kalad pead veest välja ulatasid ja kuidas vesi seisma jäi?

Ülo:

Nad kuulasisid inglite laulu.

Vanaisa:

Ka loodusel on vaim, mis tunneb jumala lähenemist maapeale.

Hilja:

Küll võis siis ilus olla!

Ülo:

Aga miks Jeesus taevas ei sündinud.

Vanaisa:

Jeesus sündis sellepärast maa peal, et siin elada ja õpetada meile, inimestele armastust, et me oskaksime üksteise vastu head olla ja üksteisele andeks anda. Kui Jeesus meheks kasvas, siis oligi see tema töö, et ta käis ühest kohast teise ja õpetas inimesi, kuidas kõiki armastada: omak-
seid ja võõraid, häid ja kurje, rikkaid ja vaeseid.

Need, kes tema õpetuse ja sõnad meeles pidasid, tema eeskuju järel tegid ning üksteist armastasid, need nimetas ta oma lasteks ja lubas nad igavesti õnnelikuks teha. Häid lapsi armastas Jeesus kõige rohkem.

Seda õõd, mil Jeesus sündis, mälestavad inimesed nüüd armastusega ja nimetavad selle jõuluõõks ning Jeesust jõululapseks. Jõulud on sellepärast armastuse pühad.

Headele lastele, kes heameelega vanemate sõna kuulevad, õpivad, armastavad, üksteisele head teevad, hädas aitavad ja andeks annavad, neile saadab jõululaps jõulumehega kingitusi.

Inimesed kingivad ka ise üksteisele selle täheks, et nad üksteist armastavad. Kingitus on seega heategu, mis tuleb armastusest, mille jõululaps Jeesus meie südamesse istutanud. Kes ei armasta, seda ei pea Jeesus oma lapseks ja sinna ei too jõulumees midagi.

Ülo ja Hilja,

kallistades vanaisa: Vanaisa, me armastame sind!

Vanaisa:

See on hea, mu lapsed. Aga mitte ükski mind, vaid kõiki inimesi, iseäranis vaeseid ja abituid ja ka loomakesi peate armastama. Aga ärge nüüd külmetage!

Ülo ja Hilja

poevad vaiba alla.

Hilja:

Aga jõulumees tuleb ometi homme, eks ole, vanaisa, tuleb ju?

Ulo:

Ohates nagu lootusetult: Ei tea, kas jõululaps saadabki meile midagi!?

V a n a i s a :

Noh, usume, lapsukesed, et ta meid ikka armastab. Te pole ju olnud halvad lapsed, olete ikka sõna kuulnud ja ka teiste laste vastu head olnud.

Ülo

on pea peitnud padjasse ja nuutsub salaja.

Hilja:

Ülo, sa nutad?

V a n a i s a :

Ülokene, mu laps, mis sind kurvastas? Külalaps sa oled jõululapsele armas . . . Head õöd, mu pojuke, head õöd tütreke! Lähen, siis jääte ilusti rahulikult magama . . . *Tahab tõusta.*

Ülo

ülestöustes ja vanaisale kaela haarates:
Ah, vanaisa, sa ei tea, et olen olnud halb. Veel eila hangest alla lastes lükkasin Jansi kelgu ümber, Jansi sai haiget ja läks nuttes koju . . . Meie ei saanud ära leppida . . . Vanaisake, kas jõululaps teab seda? . . . siis ei saada ta mulle vist midagi! *Nutab.*

Hilja

hakkab nutma. Ja Liisi nuttis täna liuväljal minu pärast, ma viskasin ta liuraua lumme . . . Ja kui kõõgi uksest tulim, panin kiisu käpa ukse vahele . . . Ta vaeneke näugus nii haledasti ning lonkas.

V a n a i s a :

Külalaps armas Jeesuke teab kõik, mis meie igapäev teeme ja mõtleme. Aga kui meie seda, mis oleme teinud halba, temalt andeks palume, siis ei keela ta meile oma armastust ja ma usun, et ta siis ka jõulumehhe saadab. Aga nüüd jääge juba rahule. *Tõuseb üles.*

Ülo:

Vanaisakene, veel üks silmapilk ole meie seltsis ja aita meid jõululapsukeselt andeks paluda. *Langeb põlvili ja paneb käed palveks kokku.*

Hilja

teeb sedasama.

Ülo:

Armas jõululaps Jeesus! Tule täna õösel meie seltsiks ja kaitsjaks ja anna meile Hiljaga andeks, et oleme kogemata teiste lastele haiget teinud ja vanemaid kurvastanud. Õpeta ka meid ilusti armastama, et oskaksime isale, emale ja vanaisale olla head. Ütle Jansile, et ta mulle andeks annab, Liisi meel jälle rõõmsaks saab ja tee kiisu käpp jälle terveks. Ütle isale, emale ja ka kooliõpetajale, et me neid Hiljaga ikka armastame ja saada jõulumehega meile jõulukuu-seke ja kingitusi! Aamen.

Vanaisa

kes püsti seistes samuti käed koos palvet vaikselt kuulanud, istub uuesti ja pühib silmi.

Ülo ja Hilja

on vaiba alla heitnud.

Hilja:

Jõululaps Jeesuke oli nii hea, aga miks siis Heroodes teda tahtis ära kukata?

Ülo:

Hiljake, ära nüüd enam küsi, vanaisa tahab nüüd puhata, homme jutustab ta jälle. Jutustad ju, vanaisa?

Vanaisa:

Ja, mu lapsed, külap ma teile ikka jutustan. Olete head lapsed. Ei ole ilmas kõik inimesed

nii head. On palju kurje inimesi, kes põlgavad armastust ja vihkavad õigust ning head. Heroodes oli kuri inimene, kes oli rikas ja uhke, kes pidutses ja tantsis ning oli hirmul ainult oma kuningriigi, oma ilmaliku au ja vara pärast. Ta kartis, et ilma sündind armastus talt võtab ta krooni ja au... *Nagu endamisi unistades ja mõtiskledes: Ja . . . inimeste armastus! . . . Kes oleks meist, kes teeks head ja ei läheks seda naabrile kiitlema, ehk ei peaks seda suureks teenuseks... Inimsüda tunneb armastust ainult seal, kus tal sellest kasu, aga ei keegi tunne õnne ohvrimeelest. Inimsugu eksib ja hääbub valgust nägemata oma südame pimeduses, ja igaüks, kes meist olnud korra noor, teab südamevalgusest ainult niipalju, kuipalju ta seda näinud ema süles ja isa silmis... ärkab nagu unistusest ja vaatab kord ühte, siis teist last. Need on uinund. Tõuseb üles. Jumal! kaitse ise armsaid lapsukesi ja hoia neid, kelle südamesse oled istutanud oma armastuse! . . . Laheb tasasel sammul välja. Tuba pimeneb täiesti. Algab kaugel vaikne unistav muusika. Ilma pikema vaheajata kerkib kõrgemal näitelaval pimedusest vähehaaval uus pilt. Lastetuba ühes magavate lastega jääb ettepoole.*

II pilt.

Väli Petlemma läheduses. Öö. Näha on üksikud palmide kontuurid. Lagaseinal paistab Petlemma linn õõhmaruses.

Taevalaotus peakohal on tähtine, allpool tume, põhjatu. Vahetevahel vilksatab kaugel äikese taoline valgusekuma üle taeva, mille tõttu on Petlemma kohal näha madalamad pilverünkad ja nende keskel läbisegi inglitehulk. Valguse kustumisega kaob see pilt jälle.

Karjased tulevad hommikumaa rüetes, pikad üle pea kepid käes. Kepi ülemises otsas on konks. (Selle konksuga püütakse lammast jalust.)

Karjaste tulekul välgatab valgust üle taeva, mil nagu läbi udu avaneb silmale pilt taeva laotuses. Seda aga ei näe ega märka karjased.

Esimene karjane:

Päike on jällegi loodes ja oma kõrvetavad kiired peitnud mõneks ajaks ilmakaare taha, et anda pisut võimalusi kosutuseks väsind inimkehile, kes roidund ala kõrvetavast päiksest... Ju hukka minna ähvardavad maisi põllud ja iga rohuliblekene juba enne küpseb kuuma mullapinda, kui ta tõusta jõuab... Hamba alla pole rahvas ammu saanud puhast viljaiva, ainult kuninglikus lossis üksi priisatakse veel, nagu poleks rahva mure sinna iial pääsnud üle ukse läve. . .

Teine karjane:

Kes kuningatest on, kes tunneb oma rahva muret, ehk kes on kuulnud nende uhkes kojaspalveid Israeli jumalale. Seal ainult surnud eba-jumalatel kallid ohvreid toodaks ja seega rahva häda tuhatkordselt suurendataks. Ei enne pole meil sest kannatusest pääsu, kui püha Israeli jumal saadab meile oma töötatud kuninga.

Esimene karjane:

Kas aimate, mu sõbrad, et meil kari täna imesõnakuulelik just nagu oleks nõuks ta võtnud puhkust meile anda ja meie samme vähendada. *Istub kánnu otsa.*

Teine karjane:

Ja, eks puhkust meile harva antakse. Käies kõnni karja eel ja juhata tal rohumaid, karja

puhates sa valva, et ta kallal kiskjad metsalised oma verejanu kustuta ei saaks, kelle nälgind kõrist kostub hää, mis hirmuvärinad a'ab üle keha ja igas loomas paneb tarretama vere. *Nõjatab kepi najale.*

Kolmas karjane:

Vaadates mägedele ja kuulatades ümberingi. Aga mulle paistab, et on täna sündind enneolematu asi. Kas ei märka te, et täna sealt *näitab mägede poole*, neilt kõrgeilt harjult pole kuulda olnud seni ühtki kiskja looma verejänust häält?

Esimene karjane:

Tõuseb püsti ja kuulatab: Ja, see on täna tõesti imelik ja enneolematu.

Teine karjane:

Nad vist on leidnud endal saagiks mõne eksind uudishimuliku rändaja, või pesast hirmund kaljukitse.

Esimene karjane:

Ja kuulatage ometi ning imetlege omi kõrvu: Eks ikka vooland jõgi kaljult kohisedes alla, kandes kaasas enesega väsimata tormi, kuid täna vaikib ta just nagu oleks selleks jumalate käsk. Mis tähendab see ime?

Kolmas karjane:

Siin ei või olla mingit imet. Vast ise praegu kõnelesid sellest, et ju mitmel ajal pole taevast tilka vihma langenud, ja päiksepaiste põllul inimvaeva hävitab. Eks sure sellest kuumusest ka ojasooned kalju südames, mis muidu jõgedele eluks olnud.

Teine karjane:

Ja kes meist näinud enne rohuladvul kastepisaraid, ent vaatkem täna ümberringi nende

sära. Nii kuiv on maa ja pakatamas taevas, ei udukübekest näe kuskil pool, ent siia nagu oleks täna keski nägematu käsi külvand kastepärlid, millest pimeduses särab väli. Mis imeöö?!

Esimene karjane:

On vaadanud karja poole. Ehmatades: Mu sõbrad, mis ma näen! Seal karja keskel kõnnib metsaline!...

Teine karjane:

Ma silman seda vaenlast. Me peame ruttama veel enne kui see hilja. *Tahavad minna.*

Esimene karjane:

Ei! ma palun, seisatage! Ma arvan, et ka siin on juhtimas see imekäsi. Kas ei märka te, et kari vaikib pead longus, just kui polekski neil hirmu lähedal, ja metsaline nende keskel kõnnib vaikne nagu lammas lamba kõrval... See imeasi ainult jumalale arusaadav on... Ei hirnu kaamel, rökka eesel, ega mäagi lammas... Just nagu oleks eilsest eluvaenlasest neil saanud tänapäine sõber. *Vaatab ümber.* Mis imeöö siis täna meie üle tiivad kaitseks laiutanud. *Vaatab üles.* Kas ei tule vastust tähtedelt, et teada saaks, mis meile mõistmatuile tahab ütelda see ilmutus?!... Need vaikivad ja ainult tummal keelel kuulutavad inimsaatust. See teada ainult jumalail, mis kirjutet on neisse hõberidadesse. Kes vastab inimigatsustele, mis sündimas on jumal-looja vägevamal tahtel? Meil, sõbrad, üle jääb siin ainult kumardada ja jumalate tahtmisele alla heita. *Kõik kumardavad pead allapoole. Valgus karjastele nägemata pildil ja kauge muusika.*

Teine karjane:

Teistel käest kinni haarates: Eks me kuulnud öisest õhust kostvat kõrvu tiivasahinat, ja välk vist taevaserva puudutas?

Esimene karjane:

Näidates ülespoole: Eks seal kõrgel ole teada, mis need imeilmutused tähendavad. Eks seal otsustata kuningate kui ka rahva saatust. Kes meist siin põrmus suudaks arvata, mis häda või mis rõõmu meile taevas tahab saata.

Kolmas karjane:

Ah, jätkem arvamised, jätkem ükskord lootused, mis meid nii kaua petnud! Taevatähteisse on kirjutet küll kuningate saatust, aga rahvas ootab vastust oma palvetele asjata ning väsib raske pealepandud orjaikke all. Eks meil valutavad vermed ole kõigil lihas, mis on joonind sinna orjapiits ja eks meil pisarate asemel veel ainult põlev valu silmis, aga taevad ühes jumalaga vaikivad me ohkamiste peale.

Teine karjane:

Oo, sõber, kes on meil annud õiguse, et kõneleda jumalate tahtmisele vastu. Kas seega meie endi peale nuhtlust suuremat ei tõmba. Ega meid ei ole loodud jumalate tahtmist arvustama. Meie peame uskuma, mis öelnud meile prohvetid, sest üksi neile teada on, mis taevas tahetakse. Eks ole nemad meile öelnud, et kord tuleb meile Israeli kuningas, kes päästab oma rahva viletsusest.

Kolmas karjane:

Ja, mu sõbrad, seda tean, te esivanemate usku rinnas puhtalt kannate, kes põlvitasid põr-

mus maas ja kelle silmaterad nutust läinud tuh-
miks, kuid siiski surid nad ja ainult haud neil
avas kaitseks oma süle. Ei avand ennast tae-
vad nende palve peale, ei tulnud kuningat, kes
oleks aidand häda. Mis õigus on meil arvata,
et meie palved suutvad lahti lukustada kurdiks
läinud jumalate kõrvad... Eks ole meilgi põl-
vekedrad tuimaks läinud palvetusest maas, kuid
kui taevas lukus seisab meie ees, on raske
igavesti uskuda. Me tuhat korda ennem siia
põrmu hääbume, ja oma lastele me sama risti
pärandame... Kas ei aima te, et varsti voolama
saab rahva veri ja surnukehad katma seda maad?
Seal Petlemm, seal Jerusalemm ning Naatsaret ja
teised Juuda linnad, mis on praegu täidet inim-
kehadest. Seal inimorje magab lossides, neid
loomalaudas, tänavail, neist vana Juuda linna
müürid ähvardavad langeda... Seal toimetakse
rahvalugemist. Seks Rooma keisri Augustuse
vali käsk neid sinna kokku ajand; tal tarvis
teada saada rahva õiget arvu. Kas arvate, et
sellest rahval tuleb head? Ma usun — Augus-
tusel odavaks on läinud inimliha riigis... Ja
kõik need ilmutused vaevalt muud küll tähen-
dada võivad kui uut häda, sõdasid, uut viletsust
ja valu rahva südamele. Ja meie rumalad siin
palvetame ikka põrmus maas ja ootame uut
kuningat... Mu süda keeldub uskumast, mis
võimatu näib inimmoistusele ja selleks südant
palvele ma enam sundida ei suuda.

Esimene karjane:

Mu sõber, tean, et kahtlused on mürk, mis
hävitavad usu südamest. Kuid tea, et seal, kus
häda kõige suurem, seal taeva avitaja käsi sei-
sab lähedal. Eks ole prohvet Jesajas me usku
kinnitand, ja raske pole moistuselgi mõista tema
sõnu: Kes jumalat siin usus ootavad, neil saa-

dab tema troostiks rohket rammu. Ja see, kes tuleb, — hoiab meid kui karjane, kes valvab oma tallekeste järel, kandes hõlmas väetimaid ja hoides oma lambukesti süles. Nõder pilliroog, mis rõhutatud, see leiab tuge tema käte jõust. Lillekene väljal on ta armsast silmavaatest kaitsitud. Kustuv tahikene lambis, millest vaevalt imbub valgust ümbrusesse, süütub leegiks põlema ta vaate ees. Kõik need, kes südames on õelad ja oma ligimestele on teinud kurja, annab tema kohtu kätte, mõistes õigust õigetele, nuhtlust neile, kes ta ära teenind. Seepärast iialgi ei suuda täide minna paganatest keisrite ja kuningate kuri tahe palves truuja usus kindla rahva üle.

Teine karjane:

Kes usu kaotab, see kannatab küll kindlasti veel enam. Isai kannust võrsuma ta meile peab ja neil, kes kartvad jumalat, peab tõusma õiguspäike valgustama maad. Tema valitsus ei pea iial enam põrmu langema, vaid Taaveti autroonil peab ta kestma jääma igavest ning kohtuõigusega kinnitatud saama. Või on meil õigust kahelda see juures, mis on prohvet Miika meile õelnud. Sina, Petlemm Evrata, sul pole sellest küllalt, et sa seisad Juuda tuhandete seas. Veel enam, — sinust tulema peab see, kel õigus ja kes tohib valitseda rahva üle Israelis.

Esimene karjane:

Suur jumal, millal ja kus kohas lased ilmuda sa meie kuninga ja ärapäästja!? Kui sina, Petlemm, oled see põlvitab. *Temaga ühes ka teine karjane. Kolmas karjane jääb püsti, laseb ainult pea kepi najale kumargile, siis ära lase ootamisest rahva südant väsida ja usku sinu pühaduse sisse hinges surra!* Suur jumal, sinu tõotuse, meie esivanemate raske kannatuse,

usu, nende väsimata palve ja su prohvetite ettekuulutuste nimel kumardame põrmus sinu ette. Halasta veel täna, sellel silmapilgul oma rahva peale! *Petlemma kohal lööb äkki heledam täht särava.* Lase kord kõik ärdad murepalved meie huultel saada kiituseks ja tänulauluks sinu armastusele!..

Pilt taevalaotuses avaneb. Karjased jäävaa palve seisakusse. Inglise koor laulab.

K o o r :

Neil karjastel väljal nüüd mure on käes, et patuste lootus ei ilmu ju väes, mis Aabrami kinnitus, Isaki rõõm, mis Jaagupi julgus ja Taaveti kroon ja Taaveti kroon.

Laulu lõpul tõusevad karjased püsti.

T e i n e k a r j a n e :

Mis tähendab siis see?! Eks ole meie lapses saadik sellel paigal mõõda saatnud õid ja taevatelgil tundma õppind igaühe tähe teed?.. Ja täna äkki sinna ilmunud täht, mis heledam on kõigist... Kus on ta tee? Miks ilmunud ta siia?!

K o l m a s k a r j a n e !

Ja, vaadake, ta paistab otse seal, kus Petlem puhkab all...

E s i m e n e k a r j a n e :

Miks imestame, sõbrad. Mu süda aimab selgesti, et jumal meil on ligi. Mis takistab küll täna täide minemast, mis õelnud prohveta Malakia: Vaadake, ma oma ingli läkitan mu eele valmistama teed, sest pea tuleb templi juure issand, keda ootate?!

Taevas lööb valgemaks. Karjased on imestanud ja pisut nagu hirmul segaduses. Kaugelt kostub inglise laul kuna pilt taeva-

laotuses nägematuks jääb. Ainult kolmanda salmi lõpupoole, ingli ilmumise eel tuleb inglite koor taevalaotuses nähtavale, kuna valgus järjekindlalt suureneb.

Koor:

2 ja 3 salm eelmisest laulust: Näe, taevast loõb valgeks ja läigib kui päik, üks ingel neil ilmub, tast ehmatab kõik, ta riided on valged, ta jumi on helk, ta särab ja hiilgab kui heledam välk, kui heledam välk.

Ju kumab kõik loodus see paistuse sees, kui häkitselt seisab ta karjaste ees. Ta ütleb: „miks kardate? lõpku kõik hirm! Teil Kristus on sündind, oh vaatke, mis arm, oh vaatke, mis arm“.

Laulu lõpul ilmub ingel valguse paistusega ümbritsetud ja läheneb karjastele ülestõstetud kätega. Karjased taganevad pisut ehmatades ja hoiavad käed varjuks silmadele.

Ingel:

Miks kardate! Eks põrmu aja eest te palvetanud siin, et taevast kuuleks teie häda ja saadaks lunastaja oma rahvale. Nüüd on see sündind. Ma seda kuulutama tuln teile. Täna, samal tunnil sündinud on päästja Petlemmas. Te minge vaatama! Seal leiate te lapse sõimest mähkmeis magamas.

Eesriie.

III pilt.

Pidu Heroodese templis. Hämar punane valgus. Herodes istub troonil, mis asub kõrgemal kohal. Tema seljataga seisavad auvahid läikivate sõjakirvestega.

Madalamal, Heroodese jalgeesisel järil istuvad naisterahvad, põimivad lilledest pärgi, pilluvad Heroodest lilledega ja punuvad trooni ümber vannikuid. kuna muist tema peakohal lehvivad palmioksi.

*Alumisel madalamal põrandal asuvad külalised – kõrgemad sõjamehed, lamades sohvadel (tahtadel), vaipadel ühes naisterahvastega. suitsetavad, mänglevad lilledega ja joo-
vad peekritest.*

Koor kulisside taga:

Kolm tarka kaugelt tulevad ja Jeesust näha tahavad, üks hele selge koidutäht on tee peal olnud nende juht.

2. Jerusalemmas pärivad Heroodeselt nad seda maad, kus sündind ja on olemas suur Israeli kuningas.

3. Heroodes ära ehmatab, kui tema sellest kuulda saab. Ei kuningas ei sõjamees, ei tea, et Jeesus sõime sees.

Üks pidutsejatest kõrgematest sõjameestest

tõuseb laulu lõpul omalt kohalt ja seisab keset näitelava, viinakarikat peos hoides kumardab kuninga poole: Auväärt nelivürst, kuningas ja Juudamaa valitseja! Kas lubab teie kõrgus kõneleda oma sulasel?

Heroodes:

Kõnele, mu sõber, ja lase kuulda, mis sul head on öelda täna pidupäeval.

Kõneleja:

Kumardab veel kord tänuks Heroodese ja siis külaliste poole: Magusalt täidab siin kõrgemas kojasa lilledel lõhn me kõikide rinda.

Paremate viinade aur me tuju viib kõgustest üle. Juudamaa neitsite taevalik ilu me südamed põlema paneb. Kuid enam veel kõigist meid joo- vastab Juudamaa kuninga aulik paistus ja arm, mis alati olnud on Juudamaa õnneks ja täna veel eriti meile siin osaks on saanud. Kel tuleks küll täne meist meele siin mõtelda muud, kui hõisata Juudamaa käskija üle ja kiita ta vägev- vat võimu. Eks ole meil kõigil see teada, et Juudamaa kuninglik seadus on nendele heldus ja arm, kes kuulevad kuninga sõna ja karmi- maks nuhtluseks neile, kes eksida julgevad õiguse vasta. Eks värise vaenlased Juudamaa õiguse ees ja palumata sõbrad eks tunne ta tugevat kätt. Ja meie, kel au on ta sulased olla, eks tunne me suuremat õnne ta käskusid täites ja täna veel eriti, viibides kuninga kojas ta kõrgete võõraste seas. Elagu Heroodes, me kõikide kõr- gem käskija!

Käteplagin, hääled läbisegi:

Elagu nelivürst Heroodes, elagu Juudamaa vaiitseja, elagu Rooma keisri truu sulane!

Sõjamehed marsivad (mitte pidulised) He- roodese eest läbi muusika saatel, sõjakirveid tema ees maha lastes.

Viimaste sõjameeste möödumise ajal pää- seb lahti uus tormiline meeleavaldus ja hüü- ded, eriti naisterahvaste poolt:

Elagu sõjavägi ja Rooma keisri võimus! Elagu Juudamaa kuningas ja tema vahvad kaitsjad!

Heroodes:

Troonilt alla astudes piduliste sekka: Mu auväärt pidulised ja armsad sõbrad! Teie truu- dus see liigutab mind. Ei ole ükski valitsus veel seisnud ilma sõjameesteta ega minu käsi lõõnud vaenlast ilma teieta. Mul täna rõõm on näha

endi ümber vahvaid sõjamehi pidutujus. Ma palun sõbrad, joogem viina minu kallimatest karikatest ja nende sisu, mis on pärit parematest viinamägedest, ülendagu teie pidutuju. Ei seal ei väsi sõjamees, kus kosutajaks viin ja puhkusvalmistajaks õrnakehalised naised. Missugune küll peakski olema see jõud, mis suudab värisema panna Juudariigi võimu, kui tema kaitsejaks on vahvameelsed mehed ja kaunistajaks kallimeelsed naised. Ma tõstan karika ja tühjendan ta oma lugupeetud piduliste terviseks Rooma keiser Augustuse ja Juuda kuningliku valitsuse nimel.

Mürisev elagu ja lillede sadu, palmiokstes nagu torm. Kõik tõusevad püsti ja lõõvad Hesoodesega karikad kokku. Taganevad läbisegi kohtadele ja joovad. Ainult üks sõjaväelane jääb kõrvale ja ei tee seda.

Mu kuningliku loaga nüüd olgu igal õigus oma pidutuju vabalt väljendada. *Läheb ja istub troonile, lõbustab neidudega.*

Teine pidutsejatest:

Ei keegi ole julgend nuriseda Juuda riigi kuningliku valitsuse üle. Igai pool on kuulda rahulolemine kodanikke seas ning Jupiterile korralikult ohvrit tuuakse. Ainult orjarahvatõug, kes nimegab end Israeli äravalit rahvaks, kannab hinges salaviha valitsuse vastu. Nad salaugastesse käivad palvetamas omi jumalaid ja Jupiterist ei taha teada. See rahvas usub omi vanu muinaslugusid, kus jutustakse kuningast, kes neid kord ärapäästma tulevat. Alles eila leidsin üles ühe nende salakoopa. Ja ma võin tunnistada, et ükski neist ei pääse karistusest, sest olen pannud kavalamad mehed sinna valvama. Ja usun ka, et siis, kui karistus neil ligi, nad tunnistama saavad, et nende kuningas ei ole muu kui Juuda rahva

valitseja nelivürst Herodes. *Hüüded: Elagu!
Naer ja pilked läbisegi.*

*Naeru ja pidutuju sekka välgatab väljas
läbi akende nähtav rohekas valgus taeva-
laotuses, mis püsib mõne sekundi vältusel.
Kostub umbkaudne kauge muusika, mis kes-
tab pisut peale selle kui valgus kustunud.
Silmapilguks jäävad pidulised nagu tummaks*

Herodes:

Kust tuli keset kesköö pimedust see valgus?
Tähed on ju taevas, välk ei võind see olla. Ja
kust see imeline muusika? Ega lõpuks ometi
meil vaenlast pole karta? Kas mehed on kõik
valvel?

Teine sõjamees:

Kõrge kuningas, meil vaenlast pole karta,
see minul teada selgesti ja mehed kõik on valvel.
Ei ükski hing või salamahti pääseda Jeruusalemma
väravate alla.

Esimene sõjamees:

See kindlasti vist oli mõni tähelang.

Teine sõjamees:

See ainult vägevust ja hiilgust tähendada võib
me kuningliku käskijale täna tema pidupäeval.

Kolmas sõjamees:

Ja kuuldud muusika ei võinud olla muud
kui kuninglikkude viinamägede kaitsja Bachuse
vaim, mis siit karikatest täna pidutujuks läinud
meie pähe.

Naer. Sündmus unustatakse.

Herodes:

Kui on see nii, siis enam midagi ei pea

segama me pidutuju. Nüüd tulgu muusika, ma tahan tantsust lõbu näha.

Muusika ja ballet. Sõjatants.

Balleti lõpul tuleb väljast kiirel sammul Heroodese ette kuninglik

k ä s k j a l g

ja kumardab: Kõrge valitseja, mul luba andke kõneleda!

Herodes:

Mis ootamata sõnum sind siis siia toob? Sa näed, ma täna pidu pean ja midagi ei taha teada.

K ä s k j a l g:

Oh, kõrge kuningas, mul tähtis sõnum teile teada anda.

Herodes:

Siis olgu nii: Kui kuulutad mul head, siis ise astuda võid piduliste sekka. Aga kui üksainus sõna sinu suust mu pidutuju rikub, siis mõtle minu karistuse peale. Räägi!

K ä s k j a l g:

Teie auväärt kõrgus! Mul ainult seda ütelda, et Idamaalt on kõrge saatkond siia jõudnud, kes kumardama tulnud Juuda kuningat ja kaasas kallid annid kannavad.

Herodes:

Need kauged piduvõõrad, nad lase siia tulla, mu austus neile osaks olgu.

K ä s k j a l g

kumardab ja läheb ära.

Herodes:

Ma arvan, et vist keiser Roomast saatnud mulle pidukingituse mu valitsuse aastapäevaks. Või ehk on naaberriigi valitsused ära tunnud minu võimu ja on läkitanud meelega, et ära osta minu sõprust endile? No, eks me näe. Iga külaline täna olgu tervitatud.

Teine sõjamees:

Ja nüüd on selge, et see valgus, mis me nägime, võis tulla tõrvikuist, kui rahvas tõi nad läbi linna.

Kolm. tähetarka

tulevad lihtsates hommikumaa riietes käskjajala juhatusel ja kumardavad Herodesese ette. Ümberringi imestavad pilgud jalgivad neid.

Herodes:

Mis sõnumeid siis toovad mulle kaugelt tulnud auväärt saadikud. Ma palun, rääkige!

Esimene tähetark:

Aulik kuningas! Meil taevad ilmutanud Israeli rõõmu. Eks taevatähtis ole kirjutatud rahvaste ja kuningate saatuse, nende sünd ja suremine. Nii tähtil saladusi jälgides me leidnud oleme, et Juudamaal on sündind kuningas ja vägev valitseja, sest tema tähte näinud oleme me Juudariigi taevas. Siin kahtlust ei võind olla, sest palves oma jumalale selleks kinnituse leidsime.

Me kohus sellest teada anda oli oma kuningale. Ta meid siis teele saatis tooma kallid andeid kõrgest sündinule. Kogu tee on täht, mis taevas nägime, meil juhiks olnud eel ja tema näitel me slia kuninglikku lossi jõudsime. See pärast palume nüüd näidata meil paika, kus

viibib sündind kuningas, et oma kaamelite koor-
mat kergendada võiksime ja annid jalge ette
panna troonipärijale.

Herodes

on nähtavasti ehmatanud ja kärsitu.

Üks pidutsejatest sõjameestest,
*kes seni nähtavasti kõigist meelevaldusist
ennast eemal hoidnud, näitelava esisele astu-
des ja käsi palves kokku pannes: Jumal tae-
vas! Sa oled kuulnud Israeli palved ja saatnud
tale lunastaja. Siis ometi peab kustuma see
paganate valitsus! . .*

Herodes:

Laske puhata need auväärt saadikud mu küla-
liste ruumis ja nende kaamelid te korralikult
söötk, kuni ise ettevalmistusi teen.

*Tarkade poole: Ma palun vabandada, et
pean teid pisut laskma oodata . . . kuid minu
sulastel on käsk, et teid nad teenivad ja viinaga
te reisist väsind keha kosutavad. Annab tarka-
dele märku, et nad minna võivad.*

Targad:

*kumardavad ja lähevad käskjala saatel tei-
sele poole ära.*

Herodes:

Kõik see, mis kõnelesid siin need täheluge-
jad, mul täitsa arusaamatu ja täitnud kahtlustega
minu rinda. Ma auväärt naisterahvaid palun
lahkuda, siin tuleb meestel üksi nõu pidada.

Naisterahvad pidulised lahkuvad.

Herodes:

Te kuulsite, mis kõnelesid siin need vöörad mehed. Nüüd küsin teilt: Kas on teil sellest teada?

Sõjamehed:

Ei, nelivürst ja kõrge kuningas! See meile samuti on ennekuulmatu ja arusaamatu.

Esimene sõjamees:

See võib küll olla ainult pime eksitus. Mis võivad nemad lugeda küll taevatähtedest?! .. Need ainult sonimised.

Herodes:

See oleks parem kui see oleks nii. Kuid minu südamesse tekkind rahutus ja kahtluses ma tunnen piina. Kas teie viimaks kõik siin minu ees ei ole äraandjad?! Kuhu on siis jäänud Rooma riigi au ja suurus, kui siia kõnelema tullakse mingist uuest sündind kuningast?! Ma vannutan teid veel ja küsin: Kes on see, kes Juuda riigi üle valitseb, kas mitte mulle, Nelivürst Herodesele pole antud Rooma poolt see au? Mull' vastake see peale!

Kõik sõjamehed:

Me vannume. Me kõrge kuningas on Neli-vürst Herodes.

Herodes:

Mis otsivad siis minu juures seal need tähe-lugejad?!

Kolmas sõjamees:

Ma aiman siiski midagi, oh kuningas, kui lubate, ma seletan.

Herodes:

Kõnele, mis on sul teada!

Kolmas sõjamees:

See Israeli rahvas, kellest kõnelesin, see ootab ammu oma kuningat ja austab oma vana kunindate sugu. Vast ongi seal üks võsu juure tulnud, kuid see ei oleks hädaohtlik riigi võimule,

Herodes

viihas: Ja, see Juuda rahvas, kõik need kangekaelsed orjad . . . Nad alles sellest tunnist peavad tundma hakkama, kes kuningaks on seatud nende üle . . . küll ma neilt isu võtan päästjat oodata.

Lahkemalt: Nüüd minge, saatke seal need võõrad teele ja ütelge, et Juuda rahvas tunneb ainult ühte keisrit Roomas ja ühte kuningat Jeruusalemmas. Nad oma tähelugemisega on eksinud ja peavad sündind valitsejat juba mujalt otsima. Neil andke kaasa viina, rohket meelehead ja moona ja ütelge, et siis, kui nemad leidnud selle, keda otsivad, ka mulle sellest teada annaksid, sest ka mina tahan minna teda kumardama.

Käskivalt: Kuid teile olgu minu käsk ja otsus ette teada: Niipea kui teada saanud olete ta sündimise koha, siis peate minema ja selle lapse ära hukkama!

Aga kui need tähetargad siia tagasi ei tule, kui nad vaikivad ja salateesid koju lähevad, siis teadke, et te terves Juuda riigi piires elu kinkida ei tohi ainsalegi mehe soost, kes kahe-aastased ja nooremad ja keda toidetakse emarinnal. Te püham kohus on, et Rooma riigi au ja minu valitsus Jeruusalemma üle peavad kaitstud olema. Kas olete must aru saanud?

Sõjamehed:

Sinu käsk on meie elu.

Herodes:

Siis minge nüüd, ja olgu teile teie kohus teada!

Sõjamehed

lähevad. Ka auvahid lahkuvad.

Üks sõjameestest, nagu ennegi:

Kõrvale: Suur Israeli kaitsja, sa ära lase seda sündida! Ühes teistega ära.

Herodes:

Ahastades: Oo, mis käsu andsin praegu!.. Kuis voolama nüüd saab küll veri, kuis ahastavad emad, kelle rinnaotsast nende õnn ja elu tapakirve alla kistakse! Langeb troonile.

Koor (kaugel)

laulab järgmised salmid eelmisest laulust: Need targad aga ruttavad ja Petlehemma tõttavad. Seal leiavad nad Jeesukest nii halvas laudas söime seest.

Seal kummardavad teda nad kui oma õnnistegijat ja annavad tal andisid küll kulda, mirri viirukit.

Laulu ajal on näha kauge õrn valgus. Laul ja valgus tunduvad Herodesele südamepiinana, seepärast kogu aeg tumm hirm ta näol. Pilt kustub ühes lauluga aegamööda..

Eesriie.

IV. pilt.

Petlemma laut. Keset lauta sõim üle serva rippuvate heintega, heintel elav lapsuke. Jalgeotsis sõime serva najale toetub Maria ja kummardab lapse üle. Nende peale langeb ülevalt valgusvihk. Muu osa ümberringi on pime. Maria kõrval püsti seisab Joosep. Teisel serval jalgeotsi pool seisavad Siimeon ja Anna. Ümberkaudu teised usklikud, kelle nägudele kumab hällist langev valgushelk.

Lauda tagaseinas on avar uks, kust näha täheselgel ööl uinuv linn. Kõrgele taevale kallatud valgus, mille serv näha. Inglise laul.

Koor:

Püha õõ, õnnistud õõ! Hingavad ilmamaad. Ainult Joosep ja Maaria veel valvavad lapsukest õlgede peal. Maga sa patuste rõõm, maga sa patuste rõõm.

Püha õõ, õnnistud õõ! mil on meil patustel sündinud Petlemmas Jumala poeg, kelle arm kestab lõpmata aeg. Andkem nüüd Jumalal au!

Karjased

on laulu ajal sisse astunud ja imestusest pisut eemale seisma jäänud.

Üks usklik:

See on tõeks läinud, mis Jumal meile ette kuulutanud. Need, kes tema peala lootvad, neile saadab tema armu oma suure ime läbi. Täna on see sündinud, et taevas meile lunastaja saatnud, mis ju meie esivanemad on ammu palves oodanud.

Teine usklik:

Sina, imelapsuke, kes saadetud on taevast meile patustele tooma õnnistust! Sinust

prohvetid on ammu kõnelenud, vägevate suu sul kiitust laulnud. Salajates südames on sind pikad põlved palves oodatud, valus pisarsilmil, kokku pigistatud kätel igatsetud. Otsas nüüd see piin! Ohked rõõmuks muutunud, kurbtus palgel tänupisaraiks. Kiitus, tänu olgu sulle, taevas!

Esimene karjane:

Mis imeline õõ! Üks ilmutus järgneb teisele. Kõik ilmamaa täis jumalikku tundmist ja taevas valendab aupaistusest ning usklike kude kõrvad kuulvad ingliskoori laulu!

Teine karjane:

See õõ, mil kiskjad metsalised saanud talt-saks nagu lambad jumalikul käsul, unustades oma verejanu, ja mõistmatumad loomad väljal kummardavad pead su püha ilmutuse ees! Kõik lilled väljal ehtind on end pärlisärasse ja unustanud une, mida pole enne nähtud siinseil mail. Ojaveed, kes muidu oma sängis ikka oigasid, kui oleks nende põues orjavalu, on täna jätnud oma tõttavuse, hingates kui valust vabanenud. Kes oskas algul aimata, et see kõik sündind selle ime mõjul, mis ingel meile väljal karja juures kuulutas?! Kes suutis uskuda, et see kõik sündind Israeli vabastuse auks?! Oo, kuis suudab süda kiita seda heldust, kuidas leiab sõnu suu, et jumalale tänu anda.

Kolmas karjane:

See ime siiski sündind! Mul, issand, anna andeks minu kahtlused ja luba, et su püha hälli ette palves põlvitan. *Kõik kummardavad.*

Usklikke tuleb juure.

Üks tulijatest:

Ta on tulnud karkudel, longates ja langedud sõime ääre nuttes kummuli: Sulle, suur ja vägev lunastaja, kes sa taevast tulnud meile, orjadele, päästjaks, kes sa raukadele rõõmu südamesse valad, vähendades nende eluvaeva, sulle, Issand, hõiskab minu süda, et ma sinu pärast tohin kanda haavu, mis on paganate timukad mul lõõnud nende käskijate käsul, kui ma nende piinates ei jätnud tunnistamast oma jumalat. Mu elu raske olnud tööta nälgides ja kandes valuhaavu, ma surma palunud, kuid liiaks palju oli antud elupäivi. Nüüd tean, oh issand, et mu elupäivi selleks pikendati, et veel enne surma võiksin vaadata ma oma jumalale palgest palgeste ja tunda kõige Israeli rõõmu . . . et süda õndsust tunda saaks see eest, mis ihu kaua kannatanud . . . *Langeb palves sõime servale.*

Lapsukesõimes
on kätega sipledes puudutanud ta pead.

Usklik

jatkates: Ma jumalikku väge tunnen endas nagu õndsust ja valu minu luies muutund magusaks kui armu imevägi. *Kargud temast langevad eemale. Ja tõuseb üles ja liigub terveksaanult.*

Kõik

imestavad: Issand on ta terveks teinud! Eks ta tulnud siia vigane ja vaene, käies karkudel! Eks Herodes käskind murda tema luid! . . Mis imet näeme oma silmaga! . .

Usklik

langeb uuesti põlvili, käsi pannes palvele: Sa suur ja vägev imetegev issand, kiitus, tänu olgu sulle!

Kõik

kummardavad.

Üks tark

väljas: Siin seisatagem, sõbrad! Sest vaatkem siia üles! Täht, mis seni käinud meie eel, on siia seisma jäänud nagu naelutatud taevavõlvile.

Usklikud

kuulevad väljast kõnet ja tõusevad üles, piisut nagu ootamatuses.

Teine tark:

Vast siin ta puhata meid lubab, sest loomad juba väsind kandmast koormat pikal teel. Siin on ka loomadele ase, siin laut ja läte, kust nad kustutada võivad janu.

Kolmas tark:

Ja muidugi. See paik kui jumalast meil loodud kehakosutuseks. Siin vabastagem loomad korraks koormast ja ise kinnitagem keha. Meil nahksed viinakotid alles puutumata, mis Heroodes teele kaasa andis.

Usklikkude

keskel sünnib Heroodesese nime kuuldes liikumine.

Esimene tark:

See nõu on hea. Kuid, kallid sõbrad, kas ei paista teile, et see ümbrus on nii iseäralik? Siin imeline vaikus, ja tähed nagu tumenevad ennenägemata õrnas valguses... Mu hinges ärkab aimdus imelik... Ma arvan, et vist asjata ei jäänud seisma täht, mis liikus meie eel.

Teine tark:

Vast ongi varsti meie otsimistel lõpp?.. Ehk ongi Petlemmas veel mõni võsu kuninglikust soost, kes salaja on varjand seni oma kõrget seisust?..

Kolmas tark:

Kui on see nii, siis Rooma võimule see Juudariigis lõppu tähendaks, sest miks Heroodes muidu ära ehmatas, kui kuulis meie sõnu. Kuid selles paigas siin ei või küll olla midagi. Siin lihtne kaljukoopast loomalaut, kust karjased on karja endi järel välja viind. Siin lävel jäljedki on näha. Kui kuninga me leiame ja kui on tõesti meie otsimistel lõpp, siis homme vist me saame teda näha Petlemmas. Kuid süa, arvan, võime julgust sisse astuda. Ma palun, sõbrad, jätke tühi kartus.

Targad

tulevad ja jäävad imestuses seisma.

Esimene tark:

Mis imet näevad silmad:.. Siin lapsukene sõimes!.. Ja rahvas ümber pühas imetluses!.. Ja vaadake, mis imeline valgus täidab seda ruumi, kus muidu olema peaks pimedus!.. Kas viimati mu tolmust väsind silmad viirastusi näevad?..

Teised targad:

Mu silme ees seesama.

Ma näen just samasugust pilti.

Esimene tark:

Kas täide läinud siiski minu aimdus!.. Kuid lihtne loomalaut . . . ja sündind ilmavalitseja,

kellest kõneleb kõik taeva laotus ja kelle sünnipaiga juhatajaks tähed taeva kõrguses. See on nii uskumata! Kuid kas ei kõnele neist inimestest keegi midagi?.. *Astub usklike kogule lähemale. Tema järele teised.* Me teie külalised ja väsind rändajad. Meid kaugelt naabermaade kuningad on läkitanud siia Juudamaale, et üles otsida, kus on see paik, kus sündind Juuda vägev valitseja, kelle ilmumisest taevatähed meile teada annud. Kogu pika tee on täht meil olnud juhiks, käies meie eel ja siin just praegu peakohal taevateljel seisatama jäi. Siin arvasime puhata ja oma koormakandjatele hingust anda, et homme vara jälle teele asuda. Nüüd palume meil lahkelt ütelda, kus on see paik, kus sündind Juudarahva kuningas, et võiksime ta jalge ette maha panna kuninglikud annid! —

Esimene karjane:

Miks, kallid külalised, kahtlete, kui taevas ise oma tähed juhiks annud. Siin sõimes asub sündind kuningas ja imetegev issand, ning kõik, kes siin, on teda kummardamas.

Esimene tark:

Siis ometi! Nii süda ette aimas siin selle paiga läheduses. Ja kes on tema kuninglikud vanemad, et tohiksime nende ette kummardada?

Esimene karjane:

Siin ema Maria, siin Joosep, Naatsareti puusepp.

Targad:

kummardavad.

Teine tark:

Nii lihtsast soost!

Kolmas tark:

Kas siin ei ole eksitus?

Esimene tark:

Kui taevas ise siia meid on juhatanud, siis kahtlustele hingese ruumi ei või olla. Nüüd palun vastu võtta meie soovid, mis me toome omilt kõrgeilt käskijailt. Suurt võimu, au ja uhkust kuulutame talle, kõike, mis on vääriiline kõrge kuningale, vahvat sõjaväge, võitu võitlustes, ja rahval olgu rõõm ta targa valitsuse all.

Teine tark:

Ma soovin tarka mõistust riigijuhtimises ja igal ajal abiks tarku nõumehi.

Kolmas tark:

Siin näen ma, et on vaesest võsust võrsund kuningas, kes rahvast peab valitsema õiguses. Kuid meile kõigile on teada, et — kes tahab valitseda õigusega oma rahva üle, sellel enam tuleb kannatada, kui sel, kes ülekohut armastab ja suure hulga rahva hädast midagi ei hooli. Sellepärast soovin talle sõprust teistelt tugevatelt riikidelt ning rohket õiglast abi õnnetuse ajal.

Esimene tark:

Me omas reisikoormas kallid kingitusi kaasas kanname. Seal kalliskivid, pärlid, kulda, viirukit ja mirri, mis vääriiline kuningliku pojale. Nüüd lubage, et kõik need siia kanname ja kuningliku lapsele ta hälli ette endi alanduse märgiks paneme. *Annab teistele märku. Tahab minna.*

Sõjamees (kes Heroodese templis teistest eraldus)

Tormab sisse. Suures ärrituses. Suur issand, Israel, siin olete! Ma tähe jälgil käies teid üles leidnud siit. Ma tõttasin, sest kartsin hiljaks jääda. Ma hirmsaid sõnumeid teil toon ja kogu Israeli kurbust kuulutan... Te peate põgenema kõik ja lapsukese siit sest sõimest kaasa võtma!.. Oh, kuid suudan teile seda kõik öelda, kuidas päästa oma rahva kuningat! Herodes tahab võtta selle lapse elu ja kogu Israeli lapsed ema rinnal hukata... kuid suudab meie rahvas seda kanda!.. Ma jutustan: Herodes parajasti pidutses, seal olid sõjamehed, naised, viin ja tants, kui häkki käskjalg väljast sisse astus teatega, et võõraist riikidest on tulnud saadikud, kes tahtvat näha sündind Juudarahva kuningat. *Tarkade poole:* Ah, siin te olete! Mis õnn! Kui teid ta oli kavalasti ära saatnud, siis kutsus sõjamehed oma ümber, vannutas ja andis käsu, mille sarnast pole seni kuulnud ükski inimkõrv ja mille kuuldes tardus soontes veri. Kõik lapsed meeste soost, kes kahe aasta- sed ja nooremad ja kelle soontes voolab Juuda veri, peavad Rooma sõjameeste surmakirve alla langema. Nii metsalise käsk, mida sõjamehed täitma tõttasid. Kuid mina omas rinnas tunnen kohust ainult oma rahva vastu, mis sundis tule- ma ja hoiatama: põgenege lapsukesega enne veel, kui rahva vereojad takistavad teed. *Põlvi- tab.* Sa lunastaja taevast, Sind taevad ise juh- tigu ja kaitsegu me rahvast!

Esimene tark:

Nii hirmsal viisil tahab siis Herodes kaitsta oma trooni, et ta sõjamehed saadab väetimate laste vastu. See vaevalt temal korda läheb. Sõbrad, kuidas arvate?

Teine tark:

See lapsuke siin kuninglikust soost, me temal peame kaitset andma.

Kolmas tark:

Ma arvan, sellest oma käskijale peame teatama, et saadaksid nad sõjaväge kaitseks sündind lastele.

Esimene tark:

See oleks hilja. Ma arvan, meie koormakandjad küllalt puhanud. Me võõra riigi alamad ja meid siin keegi puutuda ei tohi. Me lapse ja ta ema eesli selga asetame ja endi kaitset üle Rooma riigi piiri juhime.

Teine tark:

Nii teeme, kuid enne oma kohust täidame ja oma anded kuningliku võsu jalge ette kanname. *Iahavad minna.*

Korraga lööb helevalgeks terve ruum. Ingel ilmub, laotes käsa kaitseks üle lapsukese.

Valguse rohkusel on näha kaljuseinad, mille küljes ripuvad elavad lilled nagu oleks need kaljuseinast välja kasvanud. Samuti on elavate lillede rohkus igalpool nagu oleks kõik, mis surnud, saanud elavaks. Elavateks lilledeks on muutunud ka heinad sõimes. Kõik on jäänud seisatama ja vaatama imetusega. Inglise koor, kes nüüd näha taeva-laotuses, laulab: „Au olgu Jumalale kõrges!“

Ingel:

Laulu lõpul: Kõik kuld ja kallid asjad jätke ning ärge endid tühipalja muredega vaevake.

Kõik soovid võidust sõjas, aust ja uhkusest ning ilmalikust vägevusest võtke tagasi. Siin teie ees on rahuvürst ja imetegev Issand. Ta sõjavägi inglihulk on taevas, võimuks võitluses on armastus ja krooniks kannatus ning kibuvitsapärg. Kõik need, kes kulda ihkavad, need sündind siidi sängis, templites ja kuninglikus kojast. Siin halvas laudas sündind Lunastaja rahvale. Kes taevakuningale andeid tahab tuua, see annab usus südame ja asub ilma võitma armastusega. See sõjamees, kes teie ees siin seisis, see ainuke on paganate sõjaväes, kel kauge sugu äravaltute seas. Mis tema teile kõneles, see kõik on taevas teada. See häda tulema saab kõigel Juudamaal, kus Israeli emad omi üski needvad, nähes oma laste häda. Kuid olge mureta siin sõimes sündind lapsukese pärast. Ta taeva vägevama kaitse all. Ka ükski juuksekarv ta peas ei pea viga saama enne kui on tulnud tund, mil kõik maailm peab leidma lunastuse.

Nüüd sina, püha ema Maarja ja sina, Joosep, võtke lapsuke ja lahkuge siit paigast! Ma teel teid varjan taevaisa käsul kõige häda eest.

Targad

langevad sõime ette kummuli. Nende järele teised.

Esimene tark:

Me arvasime rikkas lossis leida vägevamat kuningat . . . Siin sõimes meie ees nüüd ilma sündind armastuse Issand. Nüüd võta anniks meie südamed ja aita uskuda su lunastuse sisse. Au teile, kõrged taevad, kes läkitand on ilma armastuse jumala!

Kõik tõusevad üles ja hakkavad lahkuma. Sõjamees läheb ühes tarkadega. Viimasena lahkub sõime juurest Siimeon.

Siimeon:

Issand, nüüd sa rahuga mind lased surra, sest mu silmad näinud on su õnnistuse. Hosianna Taveti pojale!

Ingel

jääb lõpuni.

Inglite koor:

Hosianna, hosianna laulame! Sulle, armas Jeesuke, siin sinu sündimise eest. Au ja kiitus olgu sulle, sina taeva lapsuke.

2. Hosianna laulab suu ja süda mul. Tahab tänada su armu, kiites laulda rõõmsasti: Püha, püha, püha Jumal, kiitust, tänu laulan sul!

Pilt kustub laulu ajal aegamööda.

Eesriie.

V Pilt.

Keskpärase elutuba.

Ema

seab hoolega toas ühtteist ja toob lõpuks väikese lastejõulukuuse ning asetab lauale. Paneb sinna jõuluküünlad, ehtesjakesed, kompvekid ja pisut värvilist niiti kõrwale. Võtab peidust hulga pakikesi ja viib kõrvale tupp. Kuulda on kauge kirikukella heli. Jutustab:

Rahvas on juba kirikust väljas, lapsed ja isa tulevad varsti koju . . .

Teenija

tuleb suurrätik üle öla: Soo. Kui perenaine lubab, ma hakkaksin siis nüüd ete peale minema... Asjad kõik ilusti pestud ja korras... tea praegu midagi enam teha üht...

Ema:

Ah soo, teie olete... Ma juba unustasin siin talitades... Tahtsin lastele väikese jõulukuuse valmis panna... kirik lõi juba välja... tulevad varsti koju, siis neil endil midagi ehtida... Tahavad ju, mis sa teed... Ammu juba hakkasid peale rääkima, et kas jõulumees toob jõulupuu... Ma pole nüüd saanud vaadata, kas te ka süüa saite... lähete veel tühja kõhuga minema...

Teenija:

Täna väga, kallid perenaine, külap ma söin, pole mu kõht tühi üht... Teie juures nüüd jääb tühjaks... Jõuaks süüa... Näe, kaasa ka veel andsite suure pätsi saia ja... siin, teab, maiustusi lastele veel ja puha... Pole sest üht muret... Head tervit teile ja kallid jõulud koa rõõmsasti ning ilusti mõõda saata puha!...

Ema:

Oleksite nüüd õhtuks siia meile jäänud ometi ka... Lapsed ju alati teie ümber nõndasamuti... Oleksite näinud ka nende tänast rõõmu...

Teenija:

Jumal, kulla perenaine, mis nüüd mina teil... Eks teil endil ole kallil õhtul nagu omakeskel olla... Mul koa ootavad teised kodus pikisilmi... poleks neid veel olnd... aga need koa seal, teab mis teevadki...

Ema:

Eks ta ole ... igaühel oma kodu jõuluõhtul armsam. Lapsed, need ju nagu teine süda majas ... kaod ise nende sekka nagu polekski sind enam ... puha elu nende päralt ongi ...

Teenija:

Jah, eks neid jumal ole annud ... kellel õnneks, kellel õnnetuseks ... Mul nad on seal kahekesi, muret tihti rohkem sui silmas pisaraid ... Lähed õhtul koju, teab, kas ongi alles ... oleks koa olnd, et oleks jumal mehelegi rohkem elupäivi annud ... Ikka oli nagu kergem ...

Ah, mis ma'nd nõnda kauaks siia jäin ... Head terit perenaine!..

Ema:

Oodake veel üks silmapilk. *Võtab peidust paki.* Olge head, võtke see siit veel hõlma alla kaasa ... Saate lastele kumbagile ühe kleidi ja teile endale kah panin põlle jaoks pisut riidet ... Igapäev töö juures muidugi kulutate oma ...

Teenija:

Püha heldus, kulla majaproua, mis te'nd mulle nõnda palju ... Olge tuhandeks terve ... külap ma siis katsun koa, et oleks ikka kõik töö ning asi paremini ... Jumal, lapsed, kuidas need nüüd rõõmustavad!.. pisar tuleb rõõmu pärast silmi... Head õöd, proua! Annaks jumal teile ikka terit! *Ára.*

Ema:

Head terit. Tervitage lapsi ka Ülo ja Hilja poolt.

Teenija

*uksevahelt tagasi: Olge terve, eks ta ole jah...
tõmbab ukse kinni.*

Em a:

Soo, küünlad on küljes. Asjakestega saavad nad nüüd ise valmis.

Esiuksel kõlistatakse.

Tulevad juba! *Tõttab ust avama.*

Siimu onu ja Anna tädi

tulevad. Nad on riidetuse ja väljanägemise poolest sarnased Siimeonile la Annale, kes olid Jeesuse sõime juures ja ka isikud on needsamad.

Em a:

Oh, kui rõõmustav! Siimu-onu ja Anna-tädi tulevad!

Siimu onu:

Tere perenaine! Tervisid kirikust kallil õhtul.
Tervitavad mõlemad perenaist kättpidi.

Anna-tädi:

Pole meil ju armsamat paika olnud kui siin majas. See ju nagu oma kodu.

Em a:

Ja, muidugi! Koos ju jõuluõhtu rõõmsam, nii me ootasimegi. Palun, võtke riided seljast! Kingsepa-onu pidi ka tulema. Lapsed, isa ja vanaisaga läksid kiriku, tulevad vist ka varsti.

Kingsepa-onu

*tuleb karkudel, ka seesama, kes oli Pet-
lemma laudas.*

Ema:

Ah, kingsepa-onu tulebki juba, palun väga! üksi meie omaid tulemata. Olge head, võtke riided seljast ja astuge ligemale. *Heidavad ülirüüded, koguvad laua ümber ja võtavad istet.*

Kingsepa-onu:

No, küll oli täna kirik rahvast tungil täis!

Siimu-onu:

Jah, ja kirikhärra pidas väga armsa kõne...

Ema:

Külap see muidugi, ilus ilm ja kallis õhtu...

Isa, Ülo, Hilja, Hans ja Helmi tulevad. *Hans ja Helmi kerjuslapsed.*

Ema:

Ah, meie omad tulevad! *Õõttab lastele vastu.* Noh, kas kirikus oli ilus olla? Olete vist külmetanud?

Hilja:

Jah, kirikus laulsid inglid, ja palju, palju jõulutähti oli...

Ülo:

Emakene! Meil on jõulukülalised!

Hilja:

Jah, — Hans ja Helmi. Tead, ema, neil on jõulingli silmad.

Èma:

Tõesti! See on ju hea, et oma koolisõbrad ühes tõite.

Ülo:

Ei, ema. Need ei ole koolisõbrad. Nad on ainult jõulukülalised. Me kutsusime nad endi väikest jõulupuud vaatama.

Èma:

Soo! See on hea, noh, võtke siis riided seljast!

Ülo ja Hilja teenivad külalisi. Ema toob Hansu ja Helmi ettepoole.

Kas teil ei ole siis kodus jõulupuud?

Hans ja Helmi:

Ei ole.

Èma:

Aga kus on teie kodu?

Hans:

Seal kaugel, Kesa tänaval.

Èma:

Kus on isa?

Hans:

Isa on surnud.

Èma:

Ja mis ema teeb?

Hans:

Èma hoiab väikest Ellit.

Èma:

Ma mõistan. Noh, lapsed, lõbustage omi külalisi.

Ülo:

Tulge, Hansu ja Helmi! Vaadake, meil on väike jõulupuu. Isa tõi turult. Ema on juba küünlad külge sidunud. Meie hakkame nüüd asjakesi siduma. Meie kõik seome ju?

Hilja:

Jah, Hans ja Helmi seovad ka.
Lapsed jäävad isekeskis jõulupuu ümber.

Ema:

Kust nad Hansu ja Helmi ühes võtsid? Mulle meeldivad need armsad lapsed. Õnnelik õnnetu ema, kelle päralt nad on.

Isa:

Tulime kirikust välja, ja just kiriku nurgal, kust tänav keerab siia poole, hüüab häkki väike värisev lapsehää: „Palume midagi, me oleme näljased!“ Näeme siis, et jalgteel kõrval, peaaegu kiriku seina vastas, kuhu lumi kõrgemale pühitud, seisavad kaks kerjuslast, ise värisevad külmast. Mina hakkasin taskust raha otsima, kuna Ülo ja Hilja neile lähemale astusid ja kogu aja tummalt aineti mõlemad neile silmi vahtisid. Kui kumbagile raha olin annud, pöörab Ülo korraga ümber ja ütleb: „Isa, meie Hiljaga võtame nad ühes ja viime nad endile jõulukülalisteks, neil on nii armsad jõululapse silmad. Neil on külm siin lume sees, aga meil on suur soe tuba. Meie ehime nendega ühes oma väikese jõulukuuse ja anname neile osa oma maiustust“. See soov oli nii kindel ja tungiv, et ma ei mõtelnudki keelama hakata. Pealegi ei olnud see halb soov. Vanaisa võib nad pärast koju viia.

Em a:

Nad võiksid ju ka õõmaja siin leida, kui ema neid ei ootaks. Jumal küll! Ja ometi on ka see ema hool ja armastus, kes nad niigi üles kasvatab!

Ü l o

jookseb töö juurest ema juure: Emakene, ega olnud halb, et Helmi ja Hansi ühes tõime?

Em a:

Ei, laps, see ei olnud halb. Teil endilgi Hiljaga lõbusam ühes nendega.

Ü l o:

Jah, ema, nad on nii armsad. Neil on nii ilusad silmad nagu jõululapsel. *Läheb tagasi.*

Em a:

Täna hommikul jutustasid nad mõlemad, kuidas nad eile õhtul ühes vanaisaga jõululapsukest palunud, et see nende juure tuleks ja ei unustaks neile jõulumehega jõulukuuske ja kingitusi saatmast.

I s a:

See enesestki mõista. Mida ihkab süda, seda palub suu.

Em a:

Peale selle olevat nad unes näinud kõik, mis vanaisa neile jutustand. Ja selle juures olid nad ise nii hingeni liigutatud.

Ü l o

võtab Hiljal käest kinni ja talutab ta ettepoole:

Hiljakene, aga meil on ju isale ja emale ning

vanaisale ka kingitused valmis pandud. Need peame nüüd välja võtma.

Hilja:

Jah, võtame kohe. Need peame ju kuuse alla laua peale panema.

Ülo ja Hilja

jooksevad kiiresti ja toovad sealt, kus riided, oma koolipaunad ja hakkavad sealt seest asjakesi välja arutama. Muude asjakeste seas on ka paar kompvekikarbikest.

Ülo:

Isa ja ema ei teagi, et meil need asjakesed on.

Ülo ja Hilja

hakkavad üksteise käest kinni ja hüppavad heasmeeles.

Hilja:

Soo. Nüüd võime küünlad põlema süüdata. Oi, küll siis on ilus!

Ülo:

Oota, ma vaatan, kas vanaisa on juba tulnud. Ema, kas vanaisa on juba tulnud?

Ema:

Ei, vanaisa ei ole veel, aga külap ta tuleb varsti.

Hilja:

Ülo, ootame veel, kuni vanaisa ka tuleb, siis paneme põlema.

Ülo:

Jah, ootame. *Hansule ja Helmile*: aga kas teil kunagi pole olnud jõulupuud?

Hans:

Ei ole.

Helmi:

Aga me oleme jõulupuud küll näinud. Mi-
neva jõulu, kui isa elas, siis oli jõulupuu seal
toas, mis üle meie hoovi paistab. Illus suur puu
oli, siis vaatasime Hansiga aknal kaua, kaua ...

Hilja:

Aga kas te olete jõululapsukest palunud, et
ta teile jõulumehega jõulupuu saadaks?

Helmi:

Ema palus.

Ülo:

Kas ema eile õhtul ka palus?

Hans:

Jah palus.

Hilja:

Millal ta palus.

Helmi:

Siis kui ta nuttis.

Ülo:

Aga kas ta palus, et jõululapsuke õõsel teie
juure tuleks?

Helmi:

Ema palus, et jumal heldeid inimesi saadaks,
kes meid kallil jõuluõhtul nälga ei jätaks.

Isa:

Jõulupuu võime nüüd küll põlema süüdata. Külal vanaisa ka tuleb. Läks vististi kõstrile külla...

Hilja:

Siis peame täna vanaisata olemal

Em a:

Külal ta tuleb... Ma süütan teile igaühele ühe küünla põlema, siis võite nendega ise teised süüdata. *Süütab*. Aga ettevaatlikult, et te vaha oma riiete peale ei tilguta!

Lapsed neljakesi
süütavad jõulupuu põlema.

Ülo

Vaadake, Helmi ja Hansi, kui ilus!

Helmi:

Jah, kui meil ka kodus nii ilus oleks!

Ülo:

Aga see on ju ka teie jõulupuu, sest teie aitaste ka kompvekkisi siduda.

Hilja

ohkab naiivilt, lüües ise käsa kokku: Küll on ilus!

Em a

läheb ja parandab ühte küünalt: Aga, lapsukesed, mis pakikesed teil siin laua peal on, kust need siia on saanud?

Hilja:

Ei, emakene, nüüd ei tohi sa neid veel vaadata. Pärast kui ka vanaisa tuleb . . .

I s a:

Aga kui vanaisa ei tule? . . .

Ülo:

Jah, Hilja, isa ja ema tohivad küll nüüd juba näha . . .

Hilja:

Jah, emakene, siin paki sees on sulle üks tolmulapp ja isale ning vanaisale kumbagile üks nimega higerätik. *Viib kätte.*

Ülo:

Isale on siin kirjutuslauale üks koerake, vanaisale tuhatos ja emale onu pildi jaoks raam.

Ema

Need on vististi teie töö käsitöö tundidel koolis?

Hilja:

Jah, koolis tegime, koolipreili näitas . . .

I s a:

Aga, Ülo, kust said siis sina need?

Ülo:

Aga mina saagisin need lauast välja.

Hilja:

Hansi saab jõuluningiks kompvekikarbi.

Ülo:

Ja Helmi saab ka.

Isa:

Aga nüüd, armsad lapsed, tahaksin ma küll teada, mille eest olete need ostnud?

Ülo:

Aga, isake, sa andsid ju meile kompvekkideks raha. Aga meie ei söönud Hiljaga ühtegi kompvekki ise ja ostsime selle eest jõulukungitusi.

Isa:

Nõnda, mu lapsed, olete meile tõesti armsad. Arvan, et seda ka jõululapsuke teab ja teile tõesti jõulumehhe saadab. *Kallistab lapsi.*

Ülo

jookseb minema ja toob oma vana mänguhobuse. Isa, ma tohin ju selle Hansile anda?

Isa:

Seda sa tohid.

Hilja

läheb ja toob oma tite ning annab Helmile. Sellega võid mängida, vanaisa tegi ta käe terveks. Ta nimi on Tiiu.

Helmi:

Miks te meie vastu nii head olete?

Hilja:

Meie ei olegi head. Te olete meile armsamadki veel . . .

Ülo:

Aga nüüd laulame jõululaulu.

Hilja:

Jah, „Üks roosike on tõusnud“ . . .
*Kostub kaugelt sama koorilaul. Toas
jäädakse imestunult vait.*

Ülo:

Tagasihoitud rõõmuga: Inglise!

Hilja:

Jah, inglised! *Sõrmega hoiatades.* Olgem
nüüd tasa! Jõulumees vist tuleb . . .

Isa:

Külal ta vist tuleb . . .
*Lapsed kogunevad kõik isa, ema ümber.
Põnevusega oodatakse uksest tulijat.*

Jõulumees

*tuleb kott asjadega õlal. Laul jääb õige
vähe kuuldavaks. Tere õhtust! Jõululapsuke
saatis mind siia. Siin majas olevat temal täna
neli armast last, kes teda on palunud ja kes
omi vanemaid ja üksteist armastavad. Ta saa-
tis neile kõigile hulga kingitusi.*

Ülo ja Hilja

*lähevad julgelt ja võtavad jõulumehe üm-
bert kinni.*

Ülo:

Jõulumees, sina oled! Ja need on jõuluing-
lid, kes seal laulavad?

Hilja:

Aga, jõulumees, sina oled külm, sul on lumest

riided! . . . Kas sa ära ei külma, pane kott lauale ja tule siia ahju juure sooja! *Õirib teda.*

Jõulumees:

Ei mina tunne pakast ega tuisku. Armastus inimeste vastu hoiab mind sooja ning jõululapse inglid kaitsevad mind tormis ja tuules.

Ülo:

Me arvasime, et sul pole täna aega meile tullagi, sul palju käimist. Oled sa väsinud?

Jõulumees:

Ega käimisest nüüd . . . Külalaps teab, kes teda armastab ja kuhu ta mind saadab. Ega igale poole tulegi sisse astuda. Nii mõnestki majast tuleb mööda minna . . .

Ülo:

Aga me pole ju nii hääd olnudki . . .

Jõulumees:

Külalaps siis ikka olite . . . Eila õhtul palusite jõululapsukest, armastasite oma vanaisa ja tõotasite head olla . . . Täna olete vaesed lapsed omale külla kutsunud . . .

Helmi:

Jõulumees, ütle jõululapsukele, et Ülo ja Hilja meie vastu on väga head olnud.

Hilja:

Kas sa tulid kaugelt, jõulumees, kus sa elad?

Emas:

Lapsed, te ei lase ju jõulumehel jutustadagi, ärge teda küsimustega ära tüüdate.

Ülo:

Aga jõulumees, kus on sinu inglid? Miks nad tuppa ei tulnud?

Jõulumees:

Minu inglid on kõik armsate laste ja heade inimeste vaimud.

Hilja:

Oh, kui neid veel kord näeks!

Jõulumees:

Olete mul kõik armsad lapsed... Te peate neid kõiki näha saama. Teeb liigutuse, mille peale avaneb tagasein ja nähtavale tuleb uus pilt: Pilve rüngastel on inglite koor, kes laulab „Hosianna“!.. Laulu lõppemisel algab muusika. Eespool on lumemees. Tulevad täheneitsid ja tähepoeg tantsides. Tantsivad lumemehe ümber. Trio. Kumbki täheneitsi püüab tähepeigu omale. Viimati lippavad üks täheneitsi ja tähepoeg koos välja. Teine täheneitsi vaatab silmapilgu kurbkadedalt ja nõu otsides ringi, võtab siis lumemehe käealt ja sammuvad koos teisele poole.

Eesriie.

A-5567

Hind 75 mrk.